

B&W Adviesnota

Onderwerp	Raadsinformatiebrief Meicirculaire 2024 gemeentefonds
Zaaknummer	
B&W datum	24 juni 2024
Naam steller	Medewerker team Financiën Planning en Control
Teammanager	Teammanager team Financiën Planning en Control
Portefeuillehouder	Wim de Schryver

Besproken met portefeuillehouder?

Ja, met Wim de Schryver op 17 juni 2024

Openbaarheid

Ja, na het informeren van betrokkenen.

Bevoegd orgaan

B en W

Ter kennisname aanbieden aan Raad

Advies

De raad via bijgevoegde raadsinformatiebrief te informeren over de meicirculaire 2024 gemeentefonds.

Inleiding

In de raadsvergadering van 2 en 3 juli 2024 wordt de kadernota 2025 behandeld. Het is gebruikelijk dat de raad door middel van een raadsinformatiebrief op de hoogte wordt gebracht van de resultaten van de meest recente circulaire van het gemeentefonds. Op 27 mei jl. is de meicirculaire 2024 gemeentefonds gepubliceerd. De meicirculaire is gebaseerd op de Voorjaarsnota 2024 van het Rijk. De voorjaarsnota liet naast enkele positieve gevolgen vanaf het jaar 2026 ook een extra korting zien voor het jaar 2025. Dat beeld is bij deze meicirculaire 2024 nog hetzelfde. De druk op de financiële positie wordt door deze meicirculaire 2024 niet verlicht.

Op 16 mei is het hoofdlijnenakkoord van de PVV, VVD, NSC en BBB gepubliceerd. De gevolgen hiervan moeten nog verder uitgewerkt worden door het nieuwe kabinet. Deze zijn niet meegenomen in de meicirculaire 2024. Het hoofdlijnenakkoord laat op hoofdlijnen geen verbeteringen zien voor de financiële situatie van gemeenten. Die blijft onder druk staan. Wel is in het akkoord zichtbaar dat het voornemen is om alle specifieke uitkeringen, met uitzondering van de BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten), over te hevelen naar het gemeente- en provinciefonds. Daar wordt echter wel een besparing van 10% (landelijk € 638 miljoen) aan gekoppeld. De extra bezuiniging op de jeugdzorg van € 511 miljoen, die voor rekening en risico rijk was, vervalt definitief.

De VNG geeft in een recent begrotingsadvies aan dat de forse terugval in de financiële middelen vanaf 2026 blijft bestaan, waardoor de taken en middelen van gemeenten niet in balans zijn. De VNG zal zich maximaal inspannen om deze balans alsnog te bewerkstelligen.

Beoogd resultaat

De raad op de hoogte stellen van de resultaten van de meicirculaire 2024 gemeentefonds.

Argumenten

Voldoen aan de toezegging om de raad snel op de hoogte te stellen van de belangrijkste resultaten volgend uit de circulaires van het gemeentefonds.

Kanttekeningen of risico's

De meicirculaire 2024 informeert over de gemeentefondsuitkering gebaseerd op de voorjaarsbesluitvorming van het Rijk. De mededelingen in de circulaire zijn onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring. Het hoofdlijnenakkoord dient nog uitgewerkt te worden door het nieuwe kabinet. De (eventuele) gevolgen van het akkoord op het gemeentefonds zijn nog niet bekend.

Uit de voorliggende meicirculaire 2024 en voorgaande circulaires volgen diverse onzekerheden zoals het onveranderde beeld van de forse terugval in financiële middelen voor gemeenten vanaf 2026 en de mogelijke gevolgen op de herverdeling gemeentefonds 2023 als gevolg van lopende onderzoeken door de overheid.

Bij de (meerjarige) berekeningen is gebruik gemaakt van schattingen, verwachtingen et cetera op landelijk en lokaal niveau. Deze zijn in de tijd aan wijzigingen onderhevig. De gemeentefondsuitkering van enig jaar wordt pas definitief twee jaar na afloop van het betreffende jaar. Tot dan kan er sprake zijn van substantiële wijzigingen.

Communicatie

De raadsinformatiebrief via de griffie versturen naar de gemeenteraad.

Financiële gevolgen

Zie de raadsinformatiebrief.

Vervolgtraject besluitvorming

De resultaten van de meicirculaire 2024 voor het jaar 2024 worden verwerkt via de tweede bestuursrapportage 2024 in het begrotingsjaar 2024. De resultaten vanaf 2025 worden verwerkt in de op te stellen programmabegroting 2025 – 2028.

Evaluatie

N.v.t.

Bijlagen

Bijlage: raadsinformatiebrief meicirculaire 2024

Naslagwerk

Meicirculaire 2024 gemeentefonds

Gemeenteraad Venray

Datum	24 juni 2024	Behandeld door	Bedrijfsvoering
Ons kenmerk		Datum uw brief	
Pagina	1 van 2	Uw kenmerk	
Onderwerp	Raadsinformatiebrief meicirculaire 2024 gemeentefonds		

Geachte leden van de Raad,

In uw raadsvergadering van 2 en 3 juli 2024 wordt de kadernota 2025 behandeld. Via deze brief willen wij u informeren over de resultaten van de meicirculaire 2024 voor het gemeentefonds.

Op 15 april heeft de overheid de Voorjaarsnota 2024 gepubliceerd. De veranderingen voor het gemeentefonds zijn toegelicht en financieel vertaald in de kadernota 2025 van Venray. De Voorjaarsnota is verwerkt in de meicirculaire 2024.

Op 16 mei is het hoofdlijnenakkoord van de PVV, VVD, NSC en BBB gepubliceerd. De gevolgen van dit akkoord moeten nog verder uitgewerkt worden door het nieuwe kabinet en zijn niet meegenomen in de meicirculaire 2024. Waarschijnlijk worden deze gevolgen verwerkt in de septembercirculaire 2024. Het hoofdlijnenakkoord laat geen verbeteringen zien voor de financiële situatie van gemeenten, die blijft onder druk staan.

Financiële resultaten meicirculaire 2024 gemeentefonds

De informatie in de circulaire is nog niet definitief en moet nog goedgekeurd worden door het parlement.

De financiële verschillen tussen de meicirculaire 2024 en de september-/decembercirculaire 2023 zijn als volgt:

	x € 1.000				
Meicirculaire 2024	2024	2025	2026	2027	2028
Financiële resultaten meicirculaire 2024	608	-1.962	1.008	782	827

.+ = voordeel

In de berekeningen is de structurele stelpost voor de btw-compensatie verhoogd naar 75%. Dit is een maatregel uit het actieplan voor het ravijnjaar, waarmee we scherper aan de wind gaan varen met de financiën. De VNG heeft dit ook genoemd als een mogelijke maatregel in het recent gepubliceerde begrotingsadvies deel 2.

Sommige financiële gevolgen zijn al opgenomen in de kadernota 2025. Bijvoorbeeld de invoering van de nieuwe normeringssystematiek vanaf 2024 die gekoppeld is aan het bruto binnenlands product (bbp), de korting door het rijk voor het jaar 2025 en het stopzetten van de ophoging van

de opschalingskorting vanaf 2026. Om te voorkomen dat deze gevolgen dubbel worden meegeteld, moeten ze uit de berekeningen worden gehaald.

Er zijn ook positieve effecten uit eerdere circulaire die bijdragen aan het uiteindelijke resultaat van de meicirculaire. Vooral de vrijval van de reservering voor loon- en prijsontwikkelingen (LPO) uit de septembercirculaire 2023 speelt hierbij een rol. In de septembercirculaire 2023 ontvingen gemeenten een hogere uitkering uit het gemeentefonds vanwege stijgende LPO-ontwikkelingen. Deze extra middelen heeft Venray gereserveerd om de verwachte stijging van de kosten door de LPO op te vangen. Dit is uitgelegd in de raadsinformatiebrief bij de septembercirculaire 2023.

In de meicirculaire 2024 heeft de overheid de verwachtingen voor loon- en prijsontwikkelingen naar beneden bijgesteld. Hierdoor is de uitkering uit het gemeentefonds lager uitgevallen. De reservering voor loon- en prijsontwikkelingen uit de septembercirculaire 2023 wordt nu gebruikt om dit nadeel te compenseren.

Het uiteindelijke resultaat van de meicirculaire ziet er als volgt uit:

x € 1.000

Meicirculaire 2024	2024	2025	2026	2027	2028
Financiële resultaten meicirculaire 2024	608	-1.962	1.008	782	827
Af: reeds verwerkt in de kadernota 2025	288	-2.314	532	307	375
Bij: gevolgen voorgaande circulaire	1.123	963	866	859	181
Netto resultaat meicirculaire 2024	1.443	1.315	1.341	1.334	634

+ = voordeel

De financiële gevolgen van de meicirculaire voor het jaar 2024 worden verwerkt via de tweede bestuursrapportage 2024 in het begrotingsjaar 2024. De financiële gevolgen vanaf het jaar 2025 worden verwerkt in de nog op te stellen programmabegroting 2025 – 2028. Voor meer details over de meicirculaire 2024 kunt u de bijlage bij deze raadsinformatiebrief raadplegen.

Geactualiseerd meerjarenperspectief

De resultaten van de meicirculaire 2024 hebben invloed op het meerjarenperspectief. In onderstaand overzicht wordt een geactualiseerd meerjarenperspectief gepresenteerd gebaseerd op het meerjarenperspectief uit de kadernota 2025.

x €1.000

Geactualiseerd (Meerjaren)perspectief	2024	2025	2026	2027	2028
Meerjarenperspectief Kadernota 2025	807	-1.647	-4.741	-5.110	-4.395
Resultaat meicirculaire 2024 netto	1.443	1.315	1.341	1.334	634
Geactualiseerd meerjarenperspectief	2.250	-332	-3.400	-3.776	-3.761

+ = voordeel

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,
de burgemeester,

de secretaris,

M.C. Uitdehaag

E.G.J. Voorn

Bijlage: inhoudelijke toelichtingen op de financiële resultaten meicirculaire 2024 gemeentefonds

Algemeen

Op 15 april heet de overheid de Voorjaarsnota 2024 gepubliceerd. De informatie hierin is financieel vertaald in de meicirculaire 2024.

In de kadernota 2025 van Venray is informatie uit de Voorjaarsnota 2024 over het gemeentefonds opgenomen en financieel vertaald. In de toelichtingen hieronder op de meicirculaire 2024 staat bij de onderwerpen vermeld welke financiële gevolgen al zijn meegenomen in de kadernota 2025 van Venray.

Financiële resultaten meicirculaire 2024 gemeentefonds

De circulaire is grotendeels een financieel-technisch document. Bij de meerjarige berekeningen zijn schattingen en verwachtingen gebruikt, zowel op landelijk als lokaal niveau. Deze kunnen in de loop van de tijd veranderen. De definitieve gemeentefondsuitkering van een jaar wordt pas twee jaar na afloop van dat jaar vastgesteld. Tot die tijd kunnen er nog grote wijzigingen optreden.

In het onderstaande overzicht zijn de financiële afwijkingen ten opzichte van de september-/decembercirculaire 2023 weergegeven. Verdere uitleg over de belangrijkste financiële gevolgen is onder het overzicht te vinden.

x € 1.000

Meicirculaire 2024	2024	2025	2026	2027	2028
Algemene uitkering					
Groei gemeentefonds (accres): volume + LPO bbp	-1.804	-3.244	-328	-277	-213
Incidentele compensatie rijk	1.791	1.595	330	267	210
Tussentotaal	-13	-1.649	1	-10	-3
Groei gemeentefonds (accres): CEP index	-226	-710	-1.119	-1.339	-1.266
Opschalingskorting ophoging vervallen	0	0	1.648	1.645	1.646
Plafond BTW-compensatiefonds	522	820	750	680	610
Overige:	246	-605	-436	-364	-335
Totaal algemene uitkering (A)	530	-2.144	844	612	652
Toekenningen integratie- en decentralisatieuitkeringen en overige:					
Beleidsvelden (exclusief sociaal domein)	450	-1	0	0	0
Beleidsveld sociaal domein:	1.189	2.274	945	922	934
Totaal integratie- en decentralisatie uitkeringen (B)	1.638	2.273	945	923	934
Gevolgen meicirculaire 2024 (A + B)	2.168	129	1.789	1.535	1.586
Te bestemmen voor beleidsvelden (excl. Sociaal domein)	-485	0	0	0	0
Te bestemmen voor sociaal domein	-1.074	-2.091	-782	-753	-759
Totaal te bestemmen voor beleidsvelden	-1.560	-2.091	-782	-753	-759
Financiële resultaten meicirculaire 2024	608	-1.962	1.008	782	827

+ = voordeel

- Algemene uitkering: accres bbp**

De jaarlijkse toe- of afname van de algemene uitkering, voortvloeiend uit de van toepassing zijnde normeringsmethode, wordt het accres genoemd.

In de meicirculaire 2024 is verwerkt dat vanaf 2024 de accessystematiek gebaseerd is op basis van de ontwikkeling in het bruto binnenlands product (bbp). Oorspronkelijk zou deze systematiek pas met ingang van het jaar 2027 worden ingevoerd. Deze eerdere invoering is mede op advies van de Raad van State.

De invoering van deze bbp-systematiek heeft nadelige gevolgen voor de gemeentefondsuitkering. In de meicirculaire staat dat gemeenten voor deze nadelen incidenteel worden gecompenseerd, behalve in 2025. In dat jaar wordt ongeveer 50% van de nadelen gecompenseerd.

Via de raadsinformatiebrieven over eerdere circulaire's en via de kadernota 2025 hebben we u geïnformeerd over de nieuwe systematiek op basis van het bbp. Deze systematiek moet zorgen voor een stabielere en beter beheersbare financiering van gemeenten.

In de kadernota 2025 was hier al indicatief rekening mee gehouden. Om te voorkomen dat financiële gevolgen dubbel worden meegeteld in het begrotingsresultaat, moeten deze gevolgen worden geëlimineerd.

x € 1.000

Financieringssystematiek o.b.v. bbp	2024	2025	2026	2027	2028
Algemene uitkering					
Groei gemeentefonds o.b.v. bbp (accres)	-1.804	-3.244	-328	-277	-213
Compensatie Rijk vervroegde invoering bbp systematiek	1.791	1.595	330	267	210
Groei gemeentefonds o.b.v. CEP 2024	-226	-710	-1.119	-1.339	-1.266
Af: reeds verwerkt in de kadernota 2025 (pag. 10 en 11)	226	2.314	1.125	1.336	1.257
Accres bbp en CEP na aftrek gevolgen die via de kadernota 2025 zijn verwerkt	-13	-45	7	-13	-12

+ = voordeel

• **Algemene uitkering: CEP 2024**

Bij de septembercirculaire 2023 zijn de loonprijs-ontwikkelingen (LPO) aangepast volgens de ramingen van het Centraal Planbureau (CPB) van augustus 2023 (Macro-economische Verkenningen). Voor alle jaren was er toen een positieve bijstelling. Deze voordelen zijn gereserveerd bij de septembercirculaire 2023 om de kostenkant van de begroting aan te passen. U bent hierover geïnformeerd via de raadsinformatiebrieven RIB over de septembercirculaire 2023.

Op basis van de meest recente economische voorspellingen van het CPB in het Centraal Economisch Plan (CEP24) van februari 2024 zijn de LPO-ontwikkelingen naar beneden bijgesteld. Dit heeft tot gevolg dat de gemeentefondsuitkering ten opzichte van de septembercirculaire 2023 nadelig wordt beïnvloed. Deze nadelen kunnen tot en met het jaar 2025 volledig worden opgevangen met de reservering uit de septembercirculaire 2023. Vanaf 2026 is deze reservering niet meer voldoende voor een volledige dekking.

x € 1.000

LPO-ontwikkelingen	2024	2025	2026	2027	2028
LPO-ontwikkelingen CEP meicirculaire 2024	-226	-710	-1.119	-1.339	-1.266
Af: reservering LPO-ontwikkelingen septembercirculaire 2023	1.072	911	832	859	181
Netto gevolgen LPO-ontwikkelingen	846	200	-287	-480	-1.085

+ = voordeel

• **Opschalingskorting**

Sinds 2015 worden gemeenten geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds, die landelijk tot € 975 miljoen zou oplopen in 2026. Deze opschalingskorting is voortgekomen uit het regeerakkoord 'Bruggen slaan' uit 2012. De korting is opgelegd vanuit de gedachte dat het vergroten van de omvang van gemeenten tot meer dan 100.000 inwoners (opschaling) tot kostenbesparingen zou leiden, vanwege schaalvoordelen en minder overlap in taken. De vergroting van gemeenten is destijds niet doorgegaan, maar de opschalingskorting is door het rijk gehandhaafd. Vanaf 2012 proberen gemeenten en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) van deze korting af te komen.

Sinds 2019 is een stand van de opschalingskorting bereikt van landelijk € 300 miljoen. De oloploop nadien is bevroren tot en met het jaar 2025. In de meicirculaire 2024 is de oloploop van de opschalingskorting vanaf 2026 geschrapt. Dit betekent echter wel dat gemeenten hiervoor landelijk

voor € 300 miljoen sinds 2019 structureel belast zijn in hun begroting. Voor Venray is dit ongeveer € 0.7 miljoen structureel sinds 2019.

In de kadernota 2025 was er al rekening mee gehouden dat de ophoging zou vervallen. Om te voorkomen dat financiële gevolgen dubbel worden meegeteld in het begrotingsresultaat, moeten deze financiële gevolgen worden geëlimineerd.

x € 1.000

Opschalingskorting	2024	2025	2026	2027	2028
Oploop opschalingskorting vervallen			1.648	1.645	1.646
Af: reeds verwerkt in de kadernota 2025 (pag. 10 en 11)			-1.657	-1.643	-1.632
Netto resultaat opschalingskorting na aftrek gevolgen die via de kadernota 2025 zijn verwerkt	0	0	-9	2	14

+ = voordeel

• Plafond BTW-compensatiefonds

De werking van het plafond btw-compensatiefonds is zeer technisch van aard. Het werkt als volgt: Gemeenten declareren inkoop-BTW voor goederen en diensten voor overheidstaken op het BTW-compensatiefonds (BCF). Als de gezamenlijke declaraties btw-compensatiefonds van gemeenten onder het plafond blijven, wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding van het plafond volgt een uitname uit het gemeentefonds. Het plafond muteert jaarlijks met de wijziging in de rijksuitgaven (het accrespercentage).

In september van het lopende jaar wordt door de overheid een eerste schatting gemaakt en in het jaar daarna wordt de definitieve afrekening opgesteld. De afgelopen jaren was er telkens veel geld dat hierdoor vrijkwam in het gemeentefonds.

In de septembercirculaire 2023 is een voorschot € 888.000 voor het jaar 2023 verstrekt. In de meicirculaire 2024 is nu de definitieve afrekening over 2023 opgenomen. Voor Venray een incidenteel aanvullend bedrag van € 524.000. In totaal dus € 1.4 miljoen.

In de kadernota 2025 was al rekening gehouden deze eindafrekening. Om te voorkomen dat financiële gevolgen dubbel worden meegeteld in het begrotingsresultaat, moeten deze financiële gevolgen worden geëlimineerd.

x € 1.000

PLAFOND BTW-COMPENSATIEFONDS	2024
Afrekening 2023 plafond btw-compensatiefonds	522
Af: reeds verwerkt in de kadernota 2025 (pag. 10 en 11)	-514
Netto resultaat plafond btw-compensatiefonds na aftrek gevolgen die via de kadernota 2025 zijn verwerkt	8

+ = voordeel

Stelpost plafond btw-compensatiefonds

Op basis van de afrekening van het plafond btw-compensatiefonds voor het jaar 2023, waaruit blijkt dat € 1.4 miljoen beschikbaar is (zie hierboven), is het toegestaan om in de (meerjaren) begroting 2025 een structurele post van € 1.4 miljoen op te nemen. Dit in de verwachting dat in de komende jaren een uitkering van maximaal € 1.4 miljoen uit het btw-compensatiefonds zal worden ontvangen.

De provinciale toezichthouders hanteren deze richtlijn bij het beoordelen van de (meerjaren) begrotingen van gemeenten. Het ministerie van BZK adviseert echter voorzichtig te zijn hiermee gezien de onzekerheid over de toekomstige ontwikkelingen van de beschikbare ruimte.

In het onlangs gepubliceerde begrotingsadvies 2025-2028 deel 2 van de VNG staat ook vermeld om te overwegen met deze stelpost rekening te houden bij de toekomstige ontwikkelingen rondom het Btw Compensatiefonds (BCF).

In de begroting van Venray is hiervoor al een structurele stelpost opgenomen van € 0.23 miljoen. Voor de begroting 2025 is het toegestaan nog € 1.17 miljoen als structurele stelpost op te nemen.

Gezien het advies van het ministerie van BZK is het voorstel om voor het jaar 2025 een stelpost plafond btw compensatiefonds te ramen van 75% van de maximaal toegestane stelpost € 1.4 miljoen en vanaf 2026 uit te gaan van een jaarlijkse afname 5% van de stelpost. Jaarlijks wordt deze stelpost bij de meicirculaire herijkt op basis van de verwachtingen op dat moment.

x € 1.000

Stelpost plafond btw-compensatiefonds	2025	2026	2027	2028
Toegestane stelpost o.b.v. eindafrekening jaar 2023 (maximaal)	1.400	1.400	1.400	1.400
% stelpost (75% in 2025 en 5% per jaar aflopend)	75%	70%	65%	60%
Stelpost	1.050	980	910	840
Af: Reeds opgenomen in de (meerjaren)gemeentefondsuitkering	230	230	230	230
Extra te ramen stelpost plafond btw-compensatiefonds	820	750	680	610

+ = voordeel

• Overige

Onder deze post zijn onder meer de ontwikkelingen in de onderliggende maatstaven opgenomen. De verwachte (toekomstige) hoogte van de gemeentefondsuitkering wordt namelijk (naast bovenstaande informatie) ook bepaald door de ontwikkeling in een onderliggend zestigtal maatstaven met elk hun eigen onderliggende techniek van berekening. Dit betreffen maatstaven zoals WOZ-waarde, inwoners, leerlingen, omgevingsadressendichtheid, oppervlakte et cetera. De aantallen van deze maatstaven worden vermenigvuldigd met het bijbehorende bedrag per eenheid.

Bij de mei- en septembercirculaire worden de maatstaven door het Rijk geactualiseerd op basis van de meest recente gegevens. Voor een aantal maatstaven hanteert Venray (net als veel andere gemeenten) intern aangeleverde waarden/aantallen.

Voor het jaar 2024 wordt verwacht dat er per saldo € 0.2 miljoen voordeel zal zijn. Vanaf 2025 wordt een nadeel verwacht van € 0.6 miljoen, dat afneemt tot een verwacht nadeel van € 0.3 miljoen in 2028.

De nadelen komen voornamelijk door een actualisering van de WOZ-waarden ten opzichte van de septembercirculaire 2023. De hogere WOZ-waarden hebben een negatief effect op de berekening van de verwachte gemeentefondsuitkering, met ongeveer € 0.4 miljoen. Daarnaast is er een verlaging doorgevoerd in de verwachte aantallen loonkostensubsidie over meerder jaren. Dit leidt tot een meerjarige verlaging van de gemeentefondsuitkering met ongeveer € 0.3 miljoen.

• Integratie-/decentralisatie en overige uitkeringen

Toekenningen (of uitnamen) door het rijk verwerkt in de diverse circulaire worden besproken met de betreffende beleidsvelden en, indien benodigd, ter beschikking gesteld aan het betreffende beleidsveld. Daarbij kan het ook zo zijn dat toekenningen ten gunste van de algemene middelen komen.

x € 1.000

Toekenningen / uitnamen meicirculaire 2024 (exclusief sociaal domein)	2024	2025	2026	2027	2028
Uitvoeringskosten Omgevingswet	225				
Uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus	224				
Landelijke Vreemdelingen Voorziening	-33				
Suppletie-uitkering Bommenregeling	27				
Overige	6	-1	0	0	0
Totaal toekenningen	450	-1	0	0	0
Toe te kennen aan beleidsvelden	-485	0	0	0	0
Algemene middelen	-36	-1	0	0	0

+ = toekenning

Uitvoeringskosten omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. De implementatie is daarmee niet afgerond maar loopt nog lang door. De invoering van de Omgevingswet moet dan ook meer gezien worden als een transitie, die nog jaren in beslag gaat nemen en waar extra kosten mee gemoeid zijn. Zowel in de verdere ontwikkeling van het instrumentarium (denk aan Omgevingsplan), in de benodigde aanpassingen in de uitvoering als in het opzetten van een goede sturing en monitoring zijn de komende jaren nog investeringen nodig. In afwachting van een evaluatie van de financiële gevolgen van de omgevingswet zijn door het rijk, net als voor 2023, nu ook voor 2024 extra middelen beschikbaar gesteld ter compensatie van de hierboven bedoelde kosten. In de begroting die voor de transitie is opgesteld zijn deze middelen, die nu via de meicirculaire beschikbaar zijn gekomen, al als dekking opgenomen.

Uitvoeringskosten Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) en met piekbelasting (Lbv-plus)

Sinds 3 juli 2023 zijn de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) en de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting (Lbv-plus) opengesteld, waarmee ondernemers subsidie kunnen ontvangen om hun veehouderijlocatie(s) te beëindigen. De doelstelling van deze subsidieregelingen is om de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te verminderen.

De subsidieregelingen brengen werkzaamheden voor gemeenten met zich mee. De financiële bijdrage is bedoeld voor de uitvoering van de beëindigingsregeling veehouderijlocaties (LBV en LBV+).

Landelijke voorzieningen vreemdelingen

Het pilotprogramma voor de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) had oorspronkelijk een looptijd van 2019 tot en met 2021. In afwachting van een mogelijke structurele regeling heeft het kabinet, in overleg met de VNG, besloten de pilot te verlengen tot en met 31 december 2024. De middelen aan de gemeenten met een LVVvoorziening worden sinds 2022 verstrekt via een specifieke uitkering. Zie ook paragraaf 2.2-6 van de septembercirculaire 2022. Een gedeelte hiervan wordt bekostigd door een **uitname** uit het gemeentefonds. Omdat de uitname in 2023 niet heeft plaatsgevonden, zijn in deze circulaire de uitnamen opgenomen voor 2023 en 2024. Het gaat landelijk om respectievelijk € 4,4 miljoen en € 10,3 miljoen (in totaal € 14,7 miljoen). Het bedrag in 2024 is hoger, doordat de kostprijs voor LVV-plekken is aangepast. Deze uitname € 33.000 komt ten laste van de algemene middelen.

Bommenregeling

Gemeenten kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage in de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog (WOII). Voor Venray € 26.986 (Raadsbesluit Venray 26 maart 2024). De middelen worden hiervoor ter beschikking gesteld.

Gevolgen voorgaande circulaire

In voorgaande circulaire zijn door het rijk onderstaande toekenningen opgenomen die ten gunste van de algemene middelen kunnen vrijvallen omdat ze niet benodigd zijn.

x € 1.000

Toekenningen voorgaande circulaire	2024	2025	2026	2027	2028
Wet kwaliteitsborging bouwen (vrijval)	34	34	34		
Participatie LPO (vrijval)	17	18			
Reservering LPO septembercirculaire 2023 (vrijval)	1.072	911	832	859	181
	1.123	963	866	859	181

+ = voordeel

Voor een toelichting op de vrijval reservering loon- en prijsontwikkelingen (LPO): zie het voorgaande onderwerp algemene uitkering: CEP 2024 op pagina 2.

Sociaal domein: Integratie- en decentralisatie uitkeringen

Onderstaand volgt een opsomming van de belangrijkste inhoudelijke / financiële consequenties van de meicirculaire 2024 voor het sociaal domein. In de teksten wordt toegelicht hoe onderstaande toekenningen / uitnamen zullen worden ingezet en/of eventueel kunnen vrijvallen ten gunste van de algemene middelen of ten laste van de algemene middelen komen.

x € 1.000

Meicirculaire 2024 sociaal domein	2024	2025	2026	2027	2028
Jeugdzorg					
Besparingsverlies Jeugd		1.287			
Af: negatieve stelpost jeugd sociaal domein		-1.287			
		0			
Werkdrukverlaging jeugdbescherming	78	80	78	81	84
Vrijval reservering compensatieregelingen Voogdij 18+		83	81	84	87
Ketensystemen Jeugd	-2	-2			
Compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg	-73				
Voorschoolse voorziening peuters (DU)	1	1	1	1	1
Naar algemene middelen	5	161	160	166	172
	-4	-161	-159	-165	-171
Participatie					
WSW(IU)	982	603	575	535	512
Beschut werk (IU)	91	98	105	112	120
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	92	96	95	99	103
Armoedebestrijding kinderen (DU)	0	6	6	6	6
Correctie extrapolatie participatie	0	0	0	0	18
	1.165	804	781	752	758
Naar algemene middelen	-92				
Wmo					
Wmo hulpmiddelen	12	18			
Naar algemene middelen	-12	-18			
Overige	6	4	4	4	4
Naar algemene middelen	-6	-4	-4	-4	-4
Totaal toekenningen meicirculaire 2024 sociaal domein	1.188	2.274	945	922	934
Naar algemene middelen	-113	-183	-163	-169	-175
Te oormerken voor het sociaal domein	1.074	2.091	782	753	759

+ = toekening

Jeugd

Besparingsverlies Jeugdzorg

De geraamde besparing vanuit het coalitieakkoord Rutte IV op de jeugdzorg (zowel jeugdhulp, jeugdbescherming als jeugdreclassering) oplopend naar structureel € 511 miljoen in 2027, kan in 2025 nog niet gerealiseerd worden, omdat de maatregelen die tot besparingen moeten leiden nog niet zijn gerealiseerd. Om die reden worden in 2025 incidenteel € 500 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds.

Per saldo heeft dit geen gevolgen voor ons begrotingsresultaat omdat dit leidt tot ophoging van de gemeentefondsuitkering onder gelijktijdige intrekking van de negatieve stelpost aan de kostenkant.

Werkdrukverlaging jeugdbescherming

In oktober 2023 hebben het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) en de VNG een bestuurlijk akkoord gesloten over het verlagen van de werkdruk in de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering door de gecertificeerde instellingen (GI's). Hiervoor is € 60 miljoen benodigd. In het bestuurlijk akkoord is afgesproken dat het ministerie van JenV vanaf 2024 structureel jaarlijks € 30 miljoen bijdraagt aan deze werkdrukverlaging. De andere helft wordt gefinancierd door gemeenten. Bij besluit van 9 april 2024 is door het college al ingestemd met een regionaal voorstel en zijn de extra middelen meegenomen bij de eerste Berap.

De middelen vanuit de meicirculaire kunnen dus vrijvallen.

Voogdij 18+

In de meicirculaire 2022 is het budget van de integratie-uitkering Voogdij 18+ overgeheveld naar de algemene uitkering. Op de integratie-uitkering is vanaf 2025 een reservering achtergebleven voor eventueel nog toe te kennen compensatieregelingen. Over dat budget is vervolgens, zoals te doen gebruikelijk, loon- en prijsbijstelling toegekend.

Deze middelen kunnen vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

Ketensystemen jeugd

In het Coördinerend beraad Jeugd, Justitie en Veiligheid van 2 november 2017 hebben alle betrokken ketenpartners ingestemd met een verdeelsleutel voor de kosten van het operationeel, tactisch en strategisch beheer van de ketensystemen (het betreft de systemen Middenvelder, CORV en IFM/LIJ). De structurele bijdrage van gemeenten aan de ketensystemen bedraagt € 950.000. Voor Venray gaat het om een minimaal bedrag.

Compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg

Voor het verlenen van de specifieke uitkering compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg in 2024 wordt € 60 miljoen vanuit het gemeentefonds overgeboekt naar de begroting van het ministerie van VWS. Dit budget wordt ingezet om de gemeenten te compenseren voor de niet beoogde kosten van 2022 en 2023 na inwerkingtreding van de Wet wijziging woonplaatsbeginsel. Indien er in 2024 sprake is van onderuitputting binnen deze regeling, dan zullen de resterende middelen weer terugvloeien naar het gemeentefonds.

Voorschoolse voorzieningen peuters

De decentralisatie-uitkering voorschoolse voorzieningen peuters heeft als doel dat alle peuters, zonder recht op kinderopvangtoeslag of voorschoolse educatie, naar een voorschoolse voorziening kunnen gaan. De decentralisatie-uitkering voorschoolse voorzieningen is voor 2024 geactualiseerd met de voluminastanden van uitkeringsjaar 2023 (in de gemeentelijke indeling van 2024).

Deze middelen maken onderdeel uit van het vastgestelde VVE-beleid binnen onze gemeente en op basis van de actualisatie ontvangen wij € 884,- meer.

Participatie

Integratie-uitkering

De integratie-uitkering Participatie wordt opgehoogd om gemeenten tegemoet te komen bij de financiële uitdagingen die zij ervaren rondom de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven. Daarnaast wordt de begeleidingsmiddelen van beschut werk structureel verhoogd. Als laatste is sprake van Loon- en prijsbijstellingen. De verdeling van de bedragen per gemeente wijzigt in de eerste plaats door actualisatie van de verdeling van de Wsw-middelen. Deze is gebaseerd op de gerealiseerde omvang van de sociale werkplaatspopulatie (gemeten in standardeenheden (SE) per betalende gemeente) zoals die bekend is uit het voorgaande jaar en een inschatting van de blijfkansen in de sociale werkplaats. De Wsw-verdeling vanaf 2024 is geactualiseerd met de realisaties van het gemiddeld aantal SE in 2023 en de blijfkansen voor de jaren 2024 tot en met 2029.

Voor Venray betekent dit een aanzienlijke verhoging van Wsw-middelen (€ 982.395) ten opzichte van de septembercirculaire 2023. Hiervan is € 365.095 bedoeld voor versterking Wsw. Bij de vaststelling van de opdracht "iedereen doet mee" is ook al aangekondigd dat deze middelen ontvangen worden en het voorstel is dan ook om de middelen te labelen voor dit traject. De extra middelen voor beschut werken bedraagt ongeveer € 90.000,- in 2024 en loopt op tot een bedrag van € 150.000,- in 2029.

Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden

Vanuit de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden, die in juli 2022 aan de Tweede Kamer is gepresenteerd, heeft het kabinet via het gemeentefonds € 40 miljoen aan structurele middelen voor betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden beschikbaar gesteld. De toekenning is bedoeld om gemeenten verder in staat te stellen om strategisch en doelgericht te handelen en hun activiteiten uit te breiden zoals het verdubbelen van het gebruik van schuldhulpverlening en het bevorderen van activiteiten om armoede onder kinderen te bestrijden. Voor de gemeente Venray bedraagt dit om en nabij € 100.000 per jaar. De middelen voor 2024 kunnen vervallen.

Armoedebestrijding kinderen

De zogenaamde "Klijnsma gelden" bedoeld voor bestrijding van armoede onder kinderen. Jaarlijks vindt in de meicirculaire actualisatie plaats van de verdeling voor het jaar t+1 en verder. De middelen worden verdeeld op basis van CBS-gegevens over kinderen met een kans op armoede. Voor Venray vanaf 2025 een extra uitkering van € 6.257,-.

Correctie extrapolatie participatie

In 2018 zijn door de betrokken departementen: het ministerie van Financiën, het ministerie van BZK en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), afspraken gemaakt over de overheveling van de onderdelen Wajong en Regulier werk van de integratie-uitkering Participatie naar de algemene uitkering. Bij de overheveling zijn de departementen overeengekomen om de meerjarige oploop van deze twee onderdelen jaarlijks via een correctie op de extrapolatie te blijven compenseren. De financiële gevolgen hiervan zijn merkbaar vanaf 2028 e.v.

Wmo

Wet maatschappelijke ontwikkeling (Wmo)

Afgesproken is dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van de) Wmo niet langer via de algemene uitkering van het gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Qua financieringsvormen zal in ieder geval worden gekeken naar de opties van een Bijzondere Fonds Uitkering en een constructie als de BUIG (bijstand) met daarbij oog voor de verantwoordelijkheidsverdeling tussen Rijk en gemeenten. Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende geobjectiverde indexering onderzocht (die aansluit bij de raming die het CPB doet in het kader van het houdbaarheidsonderzoek) en daardoor ook rekening houdt met kostenontwikkeling en demografie/vergrijzing. Het Rijk treft vooruitlopend op de uitwerking een reservering voor een aanvullende indexering voor demografie bovenop de bbp-systematiek. Uitgaande van de demografie raming van het CPB voor de Wet langdurige zorg (Wlz) van 1,7 procent en de actuele CBS-realisatie reserveert het Rijk op de Aanvullende Post vanaf 2026 een jaarlijkse tranche van circa € 75 miljoen additioneel oplopend tot € 300 miljoen in 2029 voor gemeenten. Het streven is dat er met ingang van 2026 nadere afspraken zijn. Op dit moment heeft dit dus geen financiële gevolgen maar is het wel goed om deze ontwikkeling richting toekomst alvast te duiden.

Wmo hulpmiddelen

Het scheiden van wonen en zorg in de Wlz leidt bij gemeenten tot meerkosten. Bepaalde hulpmiddelen die bij zorg met verblijf vanuit de Wlz worden gefinancierd, worden bij andere leveringsvormen vanuit de Wmo gefinancierd. De meerkosten van gemeenten worden gedekt vanuit de Wlz.

Omdat we realistisch begroten kan het bedrag vrijvallen naar de algemene middelen.